

BALUWA YA PAULI KWA VANDU VA IFESU VAIFESU ULONGULELU

Baluwa kwa Vaifesu yayandikiwili chipindi chimu ngimu baluwa kwa Vakolosayi mu mwaka wa milongu sita yipitili kukandila pawonikili Yesu.

Muyandika ayimanyishili mweni kucha ndundami Pauli sula ya 1:1. Vanachuli vatangalili vakujumila kucha Pauli ayandikili baluwa ayi hataleki kwahela jambu kwa mundu ngimu jambu yisiveli mu baluwa ya Vakolosayi. Kwanongwa ayi pamongapa baluwa yayilatili kuyeghiwa gati ya Fipinga fiwutunga fya yivamjumilili Kilistu mumkowa wonda wa Ifesu. Kandi Pauli akuwomba kucha aveli muchijaka payandikeyi baluwa ayi sula ya 3:1 na 4:1 na 6:20. Pauli amupili baluwa ayi Tukiku ili ayiyeghi paghaveyi mumwanja waki wa kutyangila lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu va aku Ifesu sula ya 6:21-22.

Ifesu yaveli mbwani ngomi munu na makalu makomi va Valoma kwa mkowa wa Asiya dokwa. Ifesu yaveli yimanyika munu kwanongwa ya nyumba yawu ya kudadavila na yivayitawulili kwa chapanga wawu mdadala wa Chigiliki yakemiwili Atemisi Fgl sula ya 19:23-31. Lipinga lya vandu yivamjumila Kilistu lya aku Ifesu lyakandili finofu lakini pambeli vanyuminyumili Ugl sula ya 2:1-7.

Mubaluwa yaki kukandila kwaa mbaka pagati Pauli akuhimulila ndambu Chapanga wavashawulili vandu vaki na kuvalowola mu sambu shawu kwadeha ya Yesu Kilistu. Mweni alingili lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu na mvili wa Kilistu, na Kilistu ndi mutwi wa mvili awu, na kandi akulinga lipinga lya vandu yivamjumila Kilistu na nyumba na Kilistu ndi lusiki. Kufumila pagati mbaka mbelu ya baluwa ya Pauli akuvalagha ndambu ya kwikala ngalilu ya vandu yivamjumilili Kilistu.

Fivelili mugati kwa chikata,

Pauli akwimanyisha mweni na kuvajambusha Vaifesu mu sula ya 1:1-2

Kandi mweni akuhimulila ulongu wuvelili gati ya Lipinga lya yivamjumila Kilistu na Kilistu mweni sula ya 1:3-3:21.

Pambeli Pauli ayandikili ndambu ya yivamjumilili Kilistu yivadayiliwa kwikala sula ya 4:1-6:20.

Mbelu Pauli akuvagayila layilayi sha kumalilila sula ya 6:21-24.

Baluwa ya Pauli kuyenda kwa Vaifesu

¹ Nenga Pauli, yindigoliwili kuva ndundami kwa utami wa Chapanga, nguvayandikila yumwi vandu vaki va aku Ifesu, yimuveli na chiganu kwa kwilumba na Yesu Kilistu. ² Nguvaluvila usangi na kusika kufuma kwa Chapanga Tati wetu na kwa Bambu Yesu Kilistu.

Nemusi sha mfuki Mukilistu

³ Ajumiwi Chapanga, Tati wa Bambu wetu Yesu Kilistu! Nongwa, kwa kwilumba na

Kilistu katunemela kwa kutugayila usangi shosi sha Chimfuki sha kumbindi kwa Chapanga. ⁴ Ngajila tanila kuwumbiwa mlima, Chapanga atushawulili yufwi tuvi waki mukwilumba na Kilistu, ili tuvi vang'alili na tungajila wafu pawulongolu yaki. Kwa nongwa ya utami waki, ⁵ Chapanga alamulili kukandila dahili tuvi vana vaki kwa deha ya Yesu Kilistu. Nahawu ndi Chapanga anowishiwili na ndi wadayilili. ⁶ Topi, tumujumi Chapanga kwa usangi yaki ngomi, yatugayilili kwa deha ya Mwana waki yamtamili! ⁷ Kwa mwasi wa Kilistu yufwi tulowuliwa, sambi shetu siwushiwa. Nahawu ndi ndambu wuvelili ukomi wa usangi yaki, ⁸ atugayilili ngenju!

Kwa luhunja na umanyi waki wosi. ⁹ Chapanga adayilili kutulangusha milandu yaki yifisikili, yayilatili kugola kwa deha ya Kilistu. ¹⁰ Milandu ayi Chapanga angayigolili chipindi pachifika, milandu ayi ndi kukungasha pamu fiwumbi fyosi na kila chindu kumbindi kwa Chapanga na pasi pamulima, pafilongushiwa na Kilistu.

¹¹ Findu fyosi fyagolikili ngimu wadayilili na wayilatili Chapanga na atushaulili yufwi tuvi vandu vaki kwa deha ya Kilistu, kwanongwa ya chila chayilatili, agolili naha kufumila pakwandi. ¹² Yufwi yitulongulili kumwidumbila Kilistu, topi, tuujumi ukomi wa Chapanga!

¹³ Na yumwi wuwula wula mwalupikanishili lulayilayi lwa nakaka lwa Chilongu cha Nyanyi chiyeghili ulowolu. Mumujumila Kilistu na Chapanga ili kulangusha kucha yumwi vaki kwa kwilumba na Kilistu, kavataya chilangushilu kwa kuvapa yula Mfuki Mng'alili yatujangili.

14 Mfuki ayu ndi yatugola tugayiliwi fyosi fila Chapanga fyatujangili vandu vaki na chilongu achi chikutupa chiganu kucha Chapanga davalowoli vandu vaki. Leki tujumi ukomi waki!

Dadavu ya Pauli kwa Vaifesu

15 Kwa nongwa ayi, kukandila pambikanishili ujumilwa wenu kwa Bambu Yesu, ndamilu yenu kwa vandu va Chapanga vosi, 16 neka ng'odu kumulumba Chapanga kwanongwa ya yumwi. Nguvakumbuka mudadavu shangu. 17 Ngumuluva Chapanga wa Bambu wetu Yesu Kilistu, Tati wa ukomi avapi Mfuki waki davavapi luhunja na ugubutulu ili mumumanyi finofu Chapanga. 18 Ngumuluva Chapanga agubutuli ndima shenu ili siweshi kulola ngesha yaki, ili mumanyi yila shuvililu yavakemilili na wula ukomi mkomi wa mbala wavavikilili vandu vaki, 19 ili mumanyi ndambu uwesu waki wuvelili mkomi munu kwanongwa yetu yufwi yitujumila. Uwesu awu wugola chichuku mugati yetu wuyifwana na liwovi lila likomi munu, 20 yimshukushili Kilistu kumambi, kamwikalisha mwambu waki wa mlilu kumbindi kwa Chapanga. 21 Aku kwavelili Kilistu kumbindi ya wutwa shosi, uwesu na liwovi na ukomi na litawa na kila amuli na kila ndambu ya matawa na kila ukomi pamu na kumbindi ya kila chindu chiwasha kumanyika mumlimawu na mlima wuyisa awu. 22 Chapanga kamupa Yesu uwesu wa findu fyosi na kamushawula ghavi mkomi kwa vandu yivamjumilili Kilistu. 23 Yivajumilili vosi ndi unakaka wa mvili wa Kilistu na unakaka waki mweni wukugola findu fyosi kila mahali.

2

Kufuma munjifwa kuyenda kuunofu

¹ Dahili yumwi mwaveli musova kwanongwa ya vifyu na sambu shenu. ² Chipindi chila mwaveli kucha musova mungalilu ya wafu na sambu ya mlimawu mwamtundamilili mkomi wa finyamkela yivavelili na liwovi vakululanga vala yivavatavala vandu vangajila kumjumila Chapanga ³ Hata yufwi twaveli kucha vamonga, twagolili findu fila mvili na hala shetu shadayilili, yufwi twayifwanili na veni twadayiliwili kugoboliwa kwa maya va Chapanga.

⁴ Lakini Chapanga ndi muna lusungu lutanagalili. kwa utami waki mkomi kwa yufwi, ⁵ hata leki twavelili tusova kwanongwa ya sambu, atugolili tuvi pamu na Kilistu. Kwa usangi wa Chapanga yumwi mulowuliwa. ⁶ Kwa kuyilumba na Yesu Kilistu, Chapanga atushukushili pamu na mweni, tukatavali pamu na mweni kumbindi kwa Chapanga. ⁷ Nahawu ndi wadayilili kulan-gusha kwa vandu va chipindi cha pambeli ukomi wa usangi waki yatusangilili kwa usangi mukwilumba yufwi na Yesu Kilistu. ⁸ Nongwa, kwa usangi wa Chapanga yumwi mulowuliwa kwa ujumilu waki. Ujumilu awu wuva kwa liwovi lyetu ha, ila ndi fupu kufuma kwa Chapanga. ⁹ Mundu yoyonda akotoo kuyijumila chindu, kwanongwa kayikimbanikila ha. ¹⁰ Yufwi ndi filumbi fyaki Chapanga, kwa kuyilumba na Yesu Kilistu, atulumbili kwanongwa ya kuyikala ngalilu ya kugola findu fya usangi fyatulandilili tufigoli.

Kuyilumba na Yesu Kilistu

¹¹ Muyiholi dahili mwaveli wuliwuli, yumwi yumuveli kucha Vangutungu va Vayawudi mwakemiwili, “Vangajila kwingishiwa jandu,” na Vayawudi yivayikema, “vayingila jandu,” kwanongwa ya chila chivagolilili njimba shawu kwa mawoku va vandu. ¹² Dahili yumwi mwavelili ngajila Kilistu, mwabauliwili na vandu va Isilaeli, mwavelili kucha vahlenja kwanongwa mwaveli na mwambu wowonda ha wa lila lilaghanu na Chapanga ha. Mwayikalili mumlima awu ngajila jangi kucha vandu vangajila shuvililu na kumumanya Chapanga. ¹³ Lakini ponopa, kwa kuyilumba na Yesu Kilistu, yumwi yimuvelili kutali na Chapanga dahili, muselilishiwa pabehi kwa mwasi wa Yesu Kilistu. ¹⁴ Kwa nongwa mweni Kilistu katuyeghela kusika kwa kuvagola Vayawudi na Vangutungu va Vayawudi kuva vamu. Kwa mvili waki mweni abowulili chibali luvalekanishili na kuvagola vavi fimdwama. ¹⁵ Awushili Malawu na malayililu va Vayawudi, ili avagoli Vayawudi na Vangutungu va Vayawudi vavi vamu na mukwilumba na mweni kwa kugola naha ayeghili kusika. ¹⁶ Kwa kusova mulupingika, Kilistu awuyanangili wuchimdwama wawu, kwa lupingika lwaki kavavika pamu valongu vosi kuva vamu na kuvagola vajovi na Chapanga. ¹⁷ Topi, Kilistu ayisili kulandula Chilongu cha Nyanyi cha kusika kwa yumwi Vangutungu va Vayawudi yimuveli kutali na Chapanga na alandulili kwa Vayawudi yivavelili pabehi na Chapanga. ¹⁸ Topi kupitila Kilistu

twavosi Vayawudi na Vangutungu va Vayawudi, tukuwasha kumuyendela Tati kwa Mfuki yumu.

¹⁹ Topi, yumwi Vangutungu va Vayawudi kandi ha, wala vandu va panji ha. Yumwi venikaya pamu na vandu va Chapanga na mwavosi muva vandu va Chapanga. ²⁰ Na yumwi wuwowu mujengiwa pambindi ya chikandilu chivavikili na vandundami na vambuyi na mweni Yesu Kilistu ndi lusiki lukomi. ²¹ Mweni ndi yaka-mulilila nyumba yosi na kuyigola yivi nyumba ya Chapanga ying'alili kwanongwa ya Bambu. ²² Kwa kuyilumba na mweni na yumwi wuwowu mukujengiwa pamu na vamonga vosi, muvi chikalilu cha Chapanga kwa kupitila Mfuki waki.

3

Pauli akuvadavila Vangutungu va Vayawudi

¹ Afi figola, nenga Pauli muwopiwa wa Yesu Kilistu kwanongwa ya yumwi Vangutungu va Vayawudi, ngumuluva Chapanga. ² Pangajila hoshu mpikana kala kucha Chapanga, kwa usangi waki, ahadishili chichuku achi ndichigoli kwanongwa yenu. ³ Chapanga agubutulili nenga manyi mbwepu ayi yifisikili. Nyandika chikata kuyilata chilongu achi, ⁴ na yumwi pamusoma finofu fila finyandikili mukuwasha kumanya ndambu wundiymanyili mbwepu ayi ya Kilistu. ⁵ Dahili Chapanga avagubutulili ha vandu mbwepu ayi, lakini ponopa Chapanga kavamanyisha vandundami na vambuyi vaki Vang'alili kupitila Mfuki. ⁶ Mbwepu yeni ndi ayi, kwa deha ya Chilongu cha Nyanyi Vangutungu va

Vayawudi na Vayawudi vakugayiliwa mwambu wawu pamu na Vayawudi musila Nemusi sha Chapanga, vandu vosi vakuva mvili wumu na vakuva pamu mujangi yiyila yila yagolili Chapanga kwa deha ya Yesu Kilistu.

⁷ Nenga goliwa kuva ndumindumi wa Chilongu kwa usangi wa paweka wasangilili Chapanga kwa uwesu waki mkomi. ⁸ Nenga mdokwa kwa vandu va Chapanga vosi, lakini kasangila usangi waki ili ndivalandulili Vangutungu va Vayawudi ulundamali mkomi wa Kilistu, ⁹ na kuvagola vandu vosi vamanyi mbwepu ya Chapanga yifisikili, ndambu wuyigola chichuku. ¹⁰ Ponopa kwa deha ya lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu, vakomi na vaveli na wutwa kumbindi kwa Chapanga valumanyi luhunja lwa Chapanga luveli lwa ndambu sitangalili. ¹¹ Chapanga agolili chilongu achi ngimu wayilatili jola kwa deha ya Yesu Kilistu Bambu wetu. ¹² Topi, kwa kuyilumba na Kilistu na kuva na ujumilu kwa mweni, yufwi tukugela kumuyendela Chapanga kwa shuvililu. ¹³ Ponopa, nguvaluva mukotoo kulepisiwa kwanongwa nguvagobukela yumwi, nugugola naha kwanongwa ya ukomi waku.

Ndamilu ya Kilistu

¹⁴ Kwa nongwa ayi, ngumtundamila Tati, ¹⁵ yavelili chikandilu cha vandu vosi mumlima na kumbindi kwa Chapanga vakuliyanga litawa lyaki. ¹⁶ Ngumuluva Chapanga, kufuma muukomi waki mkomi, kwa uwesu wa Mfuki waki, avasangili liwovi lya kuva na udindalu mugati yenu, ¹⁷ Ngumuluva Kilistu ayikali mundima

shenu kwa ujumilwa. mupati kuva na lukigha na chikandilu muutami, ¹⁸ ili muweshi kumanya pamu na vandu va Chapanga vosi ndambu wutami wa Kilistu wuukwila kwa ukingika na utali, kwa kuyenda kumbindi na kuyenda pasi. ¹⁹ Yina, muweshi kumanya utami wa Kilistu wupita luhala losi, mumemishiwi chalamuku ugoleki wosi wa Chapanga.

²⁰ Tumjumi Chapanga kwa liwovi lyaki ligola chichuku mugati yetu akuweshwa kugola findu fikomi munu fila fituwesha kuluva awu kuyighofya, ²¹ Chapanga yaveli na ukomi mu mipinga ya vandu yivamjumilili Yesu Kilistu, fileli fyosi, jola na jola! Yina.

4

Mvili wumu Mukilistu

¹ Topi, nenga ng'opiwa kwanongwa ngumukimbanikila Bambu, nguvaluva muyikali ngimu wadayila Chapanga mwikali. ² Chipindi chosi muvi vagoleki, vashishamoyu na muyiwunishili mwaveni kwa mwaveni kwa kuyitama. ³ Mugoli nguvilishu ya kuva pamu muliwovi lya Mfuki kwa kukombishela kusika yivavagola muvi pamu. ⁴ Kuna mvili wumu na Mfuki yumu, kucha wula shuvililu limukemiwili na Chapanga kwa shuvililu limu. ⁵ Kuna Bambu yumu, ujumilwa wumu na ubatishu wumu, ⁶ Kuna Chapanga yumu na mweni ndi Tati wa vonda, yagola chichuku mufindu fyosi, akugola chichuku fyosi.

⁷ Kila mundu dapokeli usangi ngimu wula Kilistu wadayilili kumugayila. ⁸ Kucha wuvadeta mayandiku Vang'alili:

“Payendili kumbindi munu,
avatapulili vamu mumugoha,
avapili vandu fupu.”

⁹ Topi, payidetiwa, “Ayendili kumbindi,” yina mana liki, asunukili mbaka pasi nendu pamli-mawu. ¹⁰ Topi, yula yasunukili ndi yayendili kumbindi kwa Chapanga ili awumemeshi mlima wosi. ¹¹ Ndi yavapili vandu fupu, avasangilili vamonga vavi vandundami, vamonga vambuyi na vamonga valandula na vamonga vatambika na vamonga vawula. ¹² Agolili nahawu ili apati kuvatanda vandu va Chapanga vosi, kwanongwa ya kugola chichuku cha Kilistu, ¹³ Ponopa twavosi twilumbi tuvi pamu muujumilwa na kumu-manywa Mwana wa Chapanga, tuvi vandu yivavelili na ujumilwa wudindalili ngimu wavelili Kilistu. ¹⁴ Topi, datuvi kandi kucha vana ha, kusukumuliwa na kuvevilishiwa kunu na kunu na kukweghiwa na liyegha lya mawuli va vandu vafyangu. ¹⁵ Lakini patukombikesha nakaka muutami tukuli mufyosi ili tumfikili Kilistu ndi mutwi, ¹⁶ pasi ya ulongoshi waki, fisingu fyosi fya mvili fikuyikamula pamu na mvili wosi wukukamuliwa na fisingu fyaki. Topi, kila chisingu pachigola chichuku chaki telatela, mvili wosi wukukula muwutami.

Ngalilu ya shonu Mukilistu

¹⁷ Topi, kwa litawa lya Bambu, nguvakayika, mukotoo kuyikala kandi kucha vandu vangajila

kumumanya Chapanga, yivayihola findu fya upufi, ¹⁸ na hala shawu siva muchisi. Vavakutali na mungalilu ya Chapanga kwanongwa ya upufi wuvelili mugati yawu na lukilu lwau. ¹⁹ Vandu ava vayaghamila na vavahela chindipa, vayitaya mufindu fya wafu vakugola kwa liyala kila chilongu cha chindipa.

²⁰ Lakini yumwi mumumanya ha Kilistu.

²¹ Mwapikanishili unofu filongu fyaki na yumwi mwawuliwili finofu unakaka wuvelili mu Yesu.

²² mwawuliwili muyileki ngalilu yenu ya dahili yiyanangwa kwa luhujulu lwaki lwa udesi.

²³ Muvi nyanyi mundima na muhoshu shenu.

²⁴ Muufwali wundu wa ponopa wulumbiwili kwa chilangushilu na Chapanga muna goleki na ung'alili.

²⁵ Ponopa muwuleki ufyangu mwavosi mudeti nakaka na vayenu, kwanongwa twavosi vandu yitovelili mvili wumu na Kilistu. ²⁶ Leki pamukalala, mukotoo kujumila maya venu mugoli sambu, wala mukotoo kuyikala na maya lijuva lyosi.

²⁷ Mkotoo kumupa Lijangavandu fwasi.

²⁸ Mundu yavelili akuhija akotoo kuhija kandi, agoli chichuku kwa mawoku vaki, ili ghavi na chindu cha kuvatanga vandu yivaveli vagaju.

²⁹ Filongu fya wafu fikotoo kupikanika kandi mugati ya yumwi, ila mudeti filongu fijakwili fya kuvatanga vandu ili fivanemeshi yivapikanisha kufuma kwa yumwi. ³⁰ Mkotoo kumung'ong'utesha Mfuki Mng'alili wa Chapanga, nongwa kupitila mweni yumwi mutayiwa alama ya Chapanga kwanongwa ya lijuva lya kugombuliwa.

³¹ Topi, muuleki wuchimdwama, kuyinyekwa na maya

na chowu na jowolu. Na mufileki fyosi fya wafu!
³² Lakini muyiwoneli lusungu na mwitangi, kila mundu ampomeli mumonga ngimu wula Chapanga wavapomilili yumwi kupitila Kilistu.

5

Kuyikala mulwengi

¹ Kwanongwa yumwi vana yimutamiliwili va Chapanga mwifwani na mweni. ² Mwikali kwa kwitama, ngimu Kilistu watutamili na kusova kwanongwa ya yufwi kucha litambiku livelili na nyambulilu nofu na yimunowesha Chapanga.

³ Kwanongwa yumwi ndi vana va Chapanga, topi, uwoni na wafu wowosi wula na ubafu wukotoo kupikanika gati ya yumwi. kwanongwa findu afi finofu ha kwa vang'alili va Chapanga. ⁴ Mukotoo kudeta filongu fya chindipa, usiyisiyi awu malimbu fyosi afi fikujakwa ng'odu kwa yumwi. Ngiba mudeti filongu fya kumulumba Chapanga. ⁵ Mumanyi ngatu hela kucha muwoni yoyosi awu mwafu awu mfyangu akwifwana na mundu yajuma ling'omung'omu, awu mundu yoyonda ngimu ayu ahali ha wutwa wa Kilistu na Chapanga.

⁶ Mundu akotoo kujukila kujangiwa na mundu kwanongwa maya va Chapanga davesi kwa vandu vala vangajila kumpikana. ⁷ Topi, mukotoo kuva na lighanja pamu na veni. ⁸ Dahili yumwi mwaveli muchisi, lakini ponopa muva mulwengi kwa kuva pamu na Bambu. Muyikali kucha vana va lwengi, ⁹ kwanongwa ngesha ayi yikuvayeghela vandu usangi na ugoleki

na unakaka. ¹⁰ Mushawuli fila fimunowesha Bambu. ¹¹ Mukotoo kugola findu fya wafu yififuma muchisi ila mufifisuli. ¹² Filongu figoliwa kwa chifisu, fina chindipa hata kufitambula. ¹³ Lakini findu fyosi figoliwa mulwengi dafiwoneki, ¹⁴ kwanongwa ngesha yikugola findu fyosi fiwoneki. Mayandiku Vang'alili vakudeta, “Yimuki yuwi yiwuwonjili, shukuki munjifwa, na mweni Kilistu dakung'alikili.”

¹⁵ Topi, muyivavali na ngalilu yimwikala. Mkootoo kuyikala kucha vapufi, ila kucha yimuvelili na luhunja. ¹⁶ Mgoli finofu muchipindi chimuveli nachu, nongwa majuva ava vava wafu. ¹⁷ Ponopa, mukotoo kuva vapufi, lakini mumanyi fila fyadayila Bambu. ¹⁸ Muleki kulovela difwayi nongwa difwayi dayivayanangi, ila mumemishiwi Mfuki Mng'alili. ¹⁹ Muwombani kwa filongu fya sabuli, misambu na mbombu sha chindima mumusomuleli na kumujuma Bambu mundima shenu. ²⁰ Mumulumbi Chapanga Tati majuva vosi kwanongwa ya fyosi kwa litawa lya Bambu wetu Yesu Kilistu.

Vadala na valumi

²¹ Kila mundu amutundamili muyaki ngimu wamutundamila Kilistu.

²² Yumwi vadala muvatundamili valumi venu kucha wumutundamila Bambu. ²³ Nongwa mlumi ndi mutwi wa mwehi mundu, ngimu wula Kilistu yavelili Mlowola wa lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu livelili mweni ndi mvili waki. ²⁴ Vehi vavatundamili valumi vawu

ngimu wula lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu yivamtundamila Kilistu.

²⁵ Yumwi valumi, muvatami vehi venu ngimu Kilistu walitamili lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu, mbaka kayitawula mweni kuva litambiku. ²⁶ Agolili naha ili kwa chilongu chaki, alitawuli lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu kwa Chapanga, paling'alishili kala mumachi, ²⁷ ili ayipatili lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu livelili nyanyi na ling'alili nakamu, lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu lingajila uvifyi awu ufyangu awu wafu wumonga. ²⁸ Topi, wuwula wula valulumi muvatami vehi venu kucha njimba shenu, mlulumi yamtama mwehi waki akwitama mweni. ²⁹ Kwahela mundu yawunyekwa mvili waki, ila akuwupa filivi na kuulela ngimu Kilistu waligolela lipinga lya vandu yivamjumilili Kilistu, ³⁰ nongwa twavosi yufwi ndi fisingu fya mvili waki. ³¹ Ngimu wuvadeta Mayandiku Vang'alili, "Kwa nongwa ayi, mlumi davaleki valeli vaki na kwilumba na mwehi mundu na vosi vavili davavi mvili wumu." ³² Mbwepu ayi ngomi, ila nenga ngudeta milandu ya Kilistu na lipinga lyaki lya vandu yivamjumilili Kilistu. ³³ Lakini kila mlulumi amutami mwehi mundu ngimu wayitama mweni na mwehi amtundamili mulumi waki.

6

Vana na valeli vawu

¹ Yumwi vana, muvapikanishi valeli venu ngimu wadayila Bambu, kwanongwa kugola naha yikumnowesha Chapanga.

² “Muvapikanishi valeli vaku,” Ali ndi lilawu lya kwaa mujangi, ³ “Ili wuyinomi na kuyikala myaka yitangalili mumlima.”

⁴ Na yumwi valeli, mukotoo kuvavifya vana venu ili muvaleli kwa mawuli kuvapa Malawu va Bambu.

Vavanda na vakomi vawu

⁵ Yumwi vavanda, muvapikanishi vabambu venu kwa ndima yonda, ngimu wumumupikanisha Kilistu. ⁶ Mugoli naha chipindi pavavalola paulongolu yawu weka ha ila mugoli chichuku ngimu ya vandumindumi va Kilistu, kwa ndima shenu shonda mugoli ngimu wadayila Chapanga. ⁷ Pamumukimbanikila mumukimbanikili kwa cheleli kucha mukumkimbanikila Bambu na ngimu kuvakimbanikila vandu vengi ha. ⁸ Muyiholi kucha Bambu davapi fupu vandu vosi, vavanda na vangajila kuva vavanda kwa findu finofu fivagola.

⁹ Yumwi yimukimbanikiwa, muvagoledi nga wuwowu vavanda venu na muleki kuvagolela mikapusha. Nongwa yumwi na vavanda venu mumanya kucha muna Bambu yumu wa kumbindi kwa Chapanga mweni kana lushawu ha.

Mgoha wa ufuki

¹⁰ Pambeli nguvadayila mdindali muvi pamu na Bambu na kwa liwovi lya ukomi waki. ¹¹ Mkamuli fidumu fyavagayilili Chapanga ili musilimbi fichuku fya Lijangavandu. ¹² Nongwa tukuleva na vandu ha ila tukuleva na liwovi lya wafu mululanga, vatavala vakomi na liwovi lya

wafu lya majuva ava. ¹³ Kwanongwa ayi mufwali fidumu fimugayiliwili na Chapanga, ili lijuva lya wafu palifika muweshi kuleva na chimdwama na pamuleva kala mbaka mwishu, damuvi mkali mudindala.

¹⁴ Topi, mwikali ndemindemi. Mufwali lufunga lwa nakaka muchiwunu yenu, haki awu ugoleki. Haki yivi kucha fwali ya kuyilyamba muchifuva yenu, ¹⁵ na muvalandulili vandu chilongu cha Nyanyi yichiyegha kusika ayi ndi kufwala filatu mumawulu venu. ¹⁶ Chipindi chosi mukoli ngawu ya ujumilwa ili muweshi kujima mivanu ya motu ya yula mwafu. ¹⁷ Mpokeli ukombola kucha likokoma lya chuma na Chilongu cha Chapanga kucha limayi wumugayiliwili na Mfuki Mng'alili. ¹⁸ Mugoli fyosi kwa kudadava majuva vosi, pamuluva utangi wa Chapanga. Mdadavi chipindi chosi kwa liwovi lya Mfuki. Mgungi mesu pangajila kutofya, majuva vosi muvadadavili vandu va Chapanga. ¹⁹ Wuwula wula mudadavili na nenga ili panywanga Chapanga asangili cha kudeta, ng'weshi kuvawombela vandu mbwepu ya Chilongu cha Nyanyi kwa chiganu. ²⁰ Nenga ndi mnjagila wa achi chilongu yimelili kuchijaka mudadavili ili nanduli Chilongu cha Nyanyi ngimu wuyidayiliwa kuwomba.

Lulayilayi lwa chingomeku

²¹ Tukiku, mlongu wetu yitumtamili na ndumindumi wa chiganu muchichuku cha Bambu, davavapi filongu fyangu fyosi ili mumanyi

chigola. ²² Ngumulayisha kwa yumwi awombeli milandu yetu wuyiyendilela ili muvi na ndima.

²³ Nguvaluvila yumwi valongu vaku kusika, wutami na ujumilwa wuufuma kwa Tati Chapanga na kwa Bambu wetu Yesu Kilistu.

²⁴ Nguvaluvila usangi kwa Chapanga vosi yivamtama Bambu wetu Yesu Kilistu kwa wutami wungajila chingomeku.

Lilaghanu Iya Shonu
The New Testament in the Ndamba language of
Tanzania

copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Ndamba

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

Ndamba & The New Testament in Ndamba

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

305bc77f-198f-5a79-803d-345305ed81b7